

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych
w Kielcach**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 nr 256 poz. 2572 z póź. zm.) Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności: ...

13) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy;

13 a) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym;

14) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z dnia 7 maja 2013 r. Poz. 532)

§ 7. 1. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie: ...

5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej –w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199).

Wstęp

Uczniowie kończący technikum stają przed wyborem kierunku dalszego kształcenia. Podjęcie decyzji o wyborze zawodu jest trudnym etapem w życiu. Istotne jest wyposażenie młodzieży w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Uczeń powinien poznać siebie i własne predyspozycje zawodowe, by mógł dokonać prawidłowego wyboru. Bazując na zainteresowaniach oraz słabych i mocnych stronach każdego ucznia należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia decyzji o wyborze zawodu. Proponowane w programie działania pozwalają uczniowi na lepsze przyjrzenie się sobie, analizę swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań oraz cech osobowościowych – własnych przy podejmowaniu decyzji. Zajęcia mają dostarczyć młodzieży wiedzy pozwalającej na świadomy wybór dalszego kształcenia oraz podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodu.

ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

1. Wybór ścieżki edukacyjno-zawodowej nie jest jednorazowym wydarzeniem, a procesem, którego dokonuje się przez całe życie.
2. Preferencje zawodowe i zainteresowania wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
3. Na wybór zawodu wpływają przede wszystkim wartości, zainteresowania, mocne strony, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz środowisko danej osoby.
4. WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami. WSDZ ma charakter działań planowanych.
5. Wspieranie uczniów w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej: wyboru szkoły ponadpodstawowej, planowania kariery edukacyjno-zawodowej oraz udzielanie wszelkich informacji na ten temat.
6. Wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji WSDZ oraz w planowaniu lekcji przedmiotowych i zajęć związanych z wyborem ścieżki edukacyjno-zawodowej przez uczniów.
7. Wspieranie rodziców podczas wyboru przez ich dziecko ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej.

WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i włączony jest do Statutu szkoły. Odbiorcami tych zadań są uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz instytucje, które wspomagają ten proces doradczy.

CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

CEL OGÓLNY:

1. Przygotowanie ucznia do dalszego kształcenia - wyboru kierunku edukacji.
2. Przygotowanie do roli pracownika na aktualnym rynku pracy.
3. Pomoc w dokonywaniu trafnych wyborów zawodowych i podejmowaniu prowadzących do nich ścieżek edukacyjnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE - UCZEŃ:

1. Poznaje własne predyspozycje zawodowe.
2. Rozwija umiejętności, kompetencje przydatne do efektywnego funkcjonowania na dynamicznym rynku pracy w roli pracownika/pracodawcy.
3. Potrafi określić mocne i słabe strony, umiejętności, kompetencje i zainteresowania.
4. Wzmacnia poczucie własnej wartości.
5. Rozwija swoją mocne strony, umiejętności, kompetencje i zainteresowania, pracuje nad słabymi stronami.

6. Zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu.
7. Zna system kształcenia, ofertę szkół wyższych i policealnych.
8. Potrafi podejmować trafne decyzje i dokonywać słusznych wyborów.
9. Potrafi planować własną ścieżkę edukacyjno-zawodową.
10. Poszerza wiedzę z zakresu zawodów przyszłości na rynku krajowym i unijnym, zna ścieżki edukacyjne prowadzące do zawodów, którymi jest zainteresowany.

CELE SZCZEGÓŁOWE - NAUCZYCIELE:

1. Potrafią diagnozować potrzeby uczniów.
2. Rozwijają talenty, zainteresowania uczniów.
3. Wspierają młodzież i rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

ZADANIA

- a. w ramach pracy z uczniami:
 - wdrażanie uczniów do samopoznania,
 - kształcenie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron oraz uzdolnień i talentów,
 - wyzwalanie wewnętrznego potencjału uczniów (intelektualnego, emocjonalnego, duchowego),
 - poznanie swojego typu osobowości i temperamentu w kontekście wyboru przyszłego zawodu,
 - rozwijanie umiejętności pracy zespołowej,
 - rozwijanie umiejętności społecznych,
 - planowanie własnego rozwoju,
 - poznawanie różnych zawodów oraz przeciwwskazań zdrowotnych do ich wykonywania,
 - autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów,
 - konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
 - poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół wyższych (oraz logowanie internetowe),
 - analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
 - wyszukiwanie i przetwarzanie informacji przydatnych do planowania kariery,

- przygotowywanie się do procesów reorientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,
- indywidualną pracę z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi problemy osobiste
- grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru szkoły i przyszłej pracy.

b) w ramach pracy z rodzicami:

- podniesienie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- wypracowanie form wspierania dzieci w wyborze ich dalszej drogi życiowej,
- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły,
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie,
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym (krajowym i unijnym) rynku pracy.

c) w ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną):

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznej Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze Statutem szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki,
- przeprowadzenie diagnozy środowiska klasowego,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika,
- poszerzanie treści programowych przedmiotu o aspekty zawodoznawcze,
- lepsze rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy,
- nakreślenie dalszego kierunku pracy z rodzicami i młodzieżą,
- rekomendacje dotyczące dalszego kształcenia,

- integrację społeczną młodzieży oraz kształtowanie właściwych stosunków interpersonalnych w środowisku szkolnym,
- nastawienie na odkrywanie potencjału ucznia i udzielanie wskazówek potrzebnych do jego realizacji,
- rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz umacnianie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój edukacyjno – zawodowy,
- rozwijanie aktywnej postawy wobec przemian zachodzących na rynku pracy,
- włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP), Urzędów pracy (UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP).

ADRESACI WSDZ

- Uczniowie
- Nauczyciele
- Rodzice
- Środowisko lokalne

Działania z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego realizowane są przez:

- wychowawców,
- nauczycieli przedmiotu,
- nauczyciel bibliotekarz,
- pedagoga szkolnego,
- psychologa szkolnego,
- szkolnego lidera doradztwa zawodowego,
- pracowników instytucji wspierających doradczą działalność szkoły (np. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Miejskiego Urzędu Pracy).
- rodziców lub osoby zaproszone prezentujące praktyczne aspekty dokonywania wyborów zawodowo-edukacyjnych.

Odbiorcami działań z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego są uczniowie ZPSW w Kielcach oraz ich rodzice.

Formy pracy adresowane do uczniów:

- Badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety).

- Zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- Warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.
- Udostępnianie informacji o zawodach, szkołach.
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.
- Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów.
- Udzielanie indywidualnych porad uczniom.

Metody w poradnictwie grupowym najczęściej stosowane w pracy doradczej to:

- Aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja.
- Metoda dramy - inscenizacje i odgrywanie ról.
- Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- Metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- Treningi umiejętności społecznych, wykłady, pogadanki.
- Techniki plastyczne, wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne.
- Wywiady, gry i zabawy.
- Praca grupowa
- Konsultacje indywidualne
- Prelekcje, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Prezentacje multimedialne
- Filmy
- Testy
- Lekcje wychowawcze, biblioteczne
- Materiały zewnętrzne (ORE, Fundacje i inne)
- Gazetka – tablica, strona internetowa
- Wycieczki zawodoznawcze i tematyczne
- Kółka zainteresowań

WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM I INSTYTUCJAMI:

- Kuratorium Oświaty w Kielcach
- ORE
- OHP, w tym Mobilne Centrum Informacji Zawodowej
- Izba Rzemieślnicza

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Targi pracy
- Targi edukacji
- Szkoły zawodowe
- Uczelnie wyższe
- Szkoły – dni otwarte
- Przedsiębiorcy
- Urząd Pracy

Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w ZPSW:

- Kształtowanie aktywności zawodowej uczniów.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

Ewaluacja i ocena:

Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Program Realizacji WSDZ

Załącznik nr 2. Program Nauczania z zakresu doradztwa zawodowego

Opracowały:

mgr Monika Piłatowska-Kloc

mgr Kinga Muszyńska

Zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 30 sierpnia 2018 roku.